

SÈRIE 5

1. Exercici de traducció

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«En no haver dut a terme Pasífae, filla del Sol i esposa de Minos, els ritus de la deessa Venus durant molts anys, Venus li infongué un amor monstruós envers un toro. Dèdal va fer una vaca de fusta en la qual aquella s'allità amb el toro; d'aquesta unió va néixer el Minotaure, amb cap de bou i part inferior humana.»

2. Exercici de morfosintaxi i etimologia

OPCIÓ A

2.1. Morfosintaxi

- a) En la construcció *Cum Pasiphaa... non fecisset*, el nexa subordinant *cum* introdueix una oració subordinada adverbial temporal-causal (*cum* històric); el verb de la subordinada està en plusquamperfet de subjuntiu.
- b) El pronom demostratiu *illa* es refereix a *Pasiphaa* i fa la funció de subjecte del predicat verbal *concubuit*.
- c) Morfològicament, *Minotaurus* és un nom propi masculí, en nominatiu singular; sintàcticament, és el subjecte del predicat verbal deponent *natus est*.

2.2.etimologia

- a)
capità, capitania, capítol, decapitar, etc.
bonificar, factible, factura, facturar, magnificar, petrificar, rectificar, etc.
- b)
filia de *filia*, -ae.
multos de *multus*, -a, -um.

OPCIÓ B

2.1. Morfosintaxi

- a) El subjecte de *fecisset* és el nom propi en nominatiu *Pasiphaa* (OPCIONAL: explicat per dos sintagmes en aposició, *Solis filia* i *uxor Minois*).

El complement directe de *fecisset* és l'acusatiu plural *sacra* (OPCIONAL: el complementa el sintagma en genitiu singular *deae Veneris*).

- b) L'antecedent del pronom relatiu *qua* és *uaccam*; el sintagma *in qua* fa la funció de complement circumstancial de lloc respecte al verb *concubuit*.
- c) Morfològicament, el sintagma està constituït pel substantiu neutre *capite*, en ablatiu singular, i l'adjectiu *bubulo*, que hi concorda; sintàcticament, *capite bubulo* és un complement circumstancial de mode del predicat *natus est*.

2.2. Etimologia

- a)

partició, participi, partida, partidari, partir, partit, partícula, etc.

aniversari, anual, anuari, decenni, quinquenni, etc.

- b)

natus est de *nascor*, *nasci*, *natus sum*.

multos de *multus*, -a, -um.

3. Exercici de cultura llatina i el seu llegat

OPCIÓ A

- 3.1. c) *in mente*
- 3.2. d) *un casus belli*
- 3.3. c) *urbi et orbi*
- 3.4. d) *conditio sine qua non*

OPCIÓ B

- 3.1. F
- 3.2. V
- 3.3. V
- 3.4. V

4. Exercici d'exposició d'un tema de cultura llatina i el seu llegat

OPCIÓ A

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït literalment.

El text correspon a l'episodi de "Narcís" de les *Metamorfosis*, el poema epicodidàctic constituït per mites i llegendes gregues i romanes, compost en hexàmetres pel poeta llatí Publi Ovidi Nasó.

Ovidi desenvolupà la seva obra en els cercles literaris del final de l'època d'August. Pertanyia a una generació més jove que la de Virgili i Horaci. Va ser admès en el cercle literari de Valeri Messala Corví i va rebre el suport del poeta Tibul, pel qual Ovidi sentí una especial devoció.

Va caure en desgràcia davant d'August i l'emperador va decretar el seu desterrament a Tomis, a l'actual Romania, l'any 8 o 9 dC, coincidint amb l'acabament de les *Metamorfosis*.

Les causes d'aquest càstig no estan gaire clares. Ovidi al llibre segon de *Les tristes* fa al·lusió a un "poema" i a un "error" (*carmen et error*) com a motius del seu exili. Sembla que el poema a què es refereix podria ser l'*Ars amandi* i que l'error podria estar relacionat amb una conxorxa contra l'emperador.

El protagonista de l'episodi és Narcís; també hi té un paper destacat la nimfa Eco.

Als setze anys el jove Narcís és tan bell que nois i noies el desitgen. La seva arrogància, però, l'impedeix de trobar-ne cap que l'enamori a ell i per això els rebutja a tots i es mostra insensible als requeriments amorosos.

La nimfa Eco és una de les víctimes del seu menyspreu. Narcís la rebutja de mala manera; ella, avergonyida es refugia al bosc i es consumeix d'amor fins a esdevenir només una veu. Són moltes les nimfes desdenyades, com Eco, i també els nois rebutjats. Els cors trencats i menyspreats clamen venjança.

Finalment, la deessa Nèmesis escolta les seves súpliques. Narcís acaba enamorat del seu propi rostre reflectit en les aigües d'una font cristal·lina i, embogit en no poder atènyer l'objecte del seu desig, que és ell mateix, es consumeix absorit en la contemplació de la seva imatge fins a morir. El seu cos es transforma en la flor de narcís. Així es demostren encertades les paraules de Tirèsias.

El narcisisme, l'amor dirigit vers el propi jo de manera patològica, és el trastorn de personalitat que pren la seva denominació de Narcís, el protagonista d'aquest mite.

OPCIÓ B

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït literalment.

La ciutat de què parla Livi és Empúries.

Al segle VI aC els grecs, provinents de Focea, van desembarcar en una petita illa, actualment unida a la costa i que correspon al poblet de Sant Martí d'Empúries. Aquest primer assentament va anomenar-se *Palaiàpolis*. Després van establir-se en terra ferma i fundaren un nucli més gran (*Neàpolis*). Aquest establiment va tenir una funció comercial.

Els romans hi arribaren al segle III aC. L'any 218 aC un exèrcit comandat per Gneu Corneli Escipió desembarcà a Empúries amb motiu de la segona Guerra Púnica. L'objectiu era tallar el pas per terra a les tropes cartagineses, que ja es trobaven prop de Sagunt i volien arribar a Roma. L'any 195 aC el general romà Marc Porci Cató instal·là un campament militar a Empúries que, un cop vençuts els cartaginesos, es va convertir en una ciutat. Al segle I aC l'emperador August va unir la ciutat grega i la romana sota el nom de *Municipium Emporiae*.

La ciutat romana, situada en el turó, té planta rectangular i traçat hipodàmic regular, ocupa una extensió de 22 hectàrees i està envoltada de muralles.

Les illes de cases s'estructuren al voltant del *cardo* i del *decumanus*, en la intersecció dels quals sorgeix un fòrum amb un pòrtic i un temple dedicat a la Tríada Capitolina

(Júpiter, Juno i Minerva). En època d'August s'edificaren dos temples petits, dedicats al culte imperial.

En una banda del fòrum hi havia una basílica i una cúria, en l'altra hi havia botigues, anomenades *tabernae*. Prop del fòrum s'han excavat unes termes, destinades a la higiene però també eren un lloc de reunió social. S'han conservat restes d'un amfiteatre i d'una palestra fora muralles, així com dues cases de personatges benestants, amb jardins interiors i decorades amb bonics mosaics i pintures.